

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concurese, inserțiuni și taxe de abonament se sîmit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

—
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Educația poporului.

Va fi memorabilă în istoria țării noastre ziua de 8/21 Dec. 1917. Ministrul de resort a prezentat dietei proiectul pentru noua lege electorală, întemeiată în primul loc pe cunoștința scrisului și a cetitului și distincțiile pentru vitejie, meritate pe câmpul de luptă. Se dă deci parte celor ce au carte. Ca acest cenz intelectual să și-l poată agonisi toți cetățenii, ministrul cultelor și al instrucțiunii publice va fi autorizat a organiza și aranja cursuri pentru analfabeți. În comitate și orașe vor funcționa comisii permanente din funcționari administrativi și bărbați de școală, în frunte cu inspectorul regesc de școli, înaintea cărora prin un examen se va putea dovedi, în lipsa de atestat școlar despre absolvirea clasei a patra elementare, capacitatea scrisului și a cetitului. În unele orașe cu magistrat și în comunele mici și mari, acest examen al drepturilor cetățenești se va face la notariate cu ocaziunea vizitării școlilor prin inspectorul regesc.

Nu ne ocupăm cu partea politică a proiectului. Nu vom scoate la iveală nici cauzele și împrejurările, cari au determinat factorii competenți a deschide barierele constituției pentru ceata număroasă a celor fără drepturi, urcând numărul alegătorilor dela un milion 838 de mii, la 3 milioane 412 mii, ci din cifrele rigide ale statistice, ce însoțesc proiectul, vom face bilanțul stării noastre culturale și de aici vom scoate apoi unele învățături, cari au să ne lumineze cărările pe cari avem să pornim în viitor.

Poporul românesc din Ungaria formează 16.1% din populația țării, va să zică din 100 de locuitori ai patriei noastre 16 sunt Români. Nu e aceasta proporție îmbucurătoare însă, dacă luăm după naționalitate numărul alegătorilor. Aici stăm cu mult îndărătul popoarelor conlocuitoare. Până când bunăoară Slovacia, cari fac 10.7% din populația țării, formează 10% și din numărul alegătorilor, noi Români

abia 9.8%, adecă din 100 alegători abia 9 sunt Români.

Iată tabloul trist al stării noastre culturale! Analfabetismul și lipsa de carte în masele largi ale poporului, care în lipsa clasei mijlocie formează baza existenței noastre, întunecă lumina zilelor de libertate și validitate îndreptățită și legală și pentru credincioșii bisericii noastre. Orice întrelăsare și indolență se răsună bună cumplit asupra noastră. A pune vina numai pe vitregitatea vremurilor pentru starea culturală înapoiată a poporului nostru, înseamnă a-ți liniști conștiința și a scăpa într'un mod ușor de răspundere.

În scopul îndreptării a tot ce este de îndreptat și a primenirii, prin care va avea să treacă și pe baza experiențelor de războiu să se reformeze întreaga viața noastră publică, trebuie să recunoaștem, că chestiunilor noastre școlare și culturale nu le-am dat importanța și sprijinul cuvenit. Asociațiunea noastră aradană de decenii dă numai slabe și trecătoare licăriri de viață. După însuflețiri momentane, stagnări totale ani de-arândul. Este de altcum și caracteristica stărilor culturale începătoare a nu considera tocmai factorii culturali și de reali și productivi. De aici provine apoi mentalitatea fatală a unora, că școala e o sarcină pentru biserică și că în multe locuri jertfele reclamate de cerințele vremurilor pentru bunăstarea școlii și a învățământului se aduc numai sub influința silitoare a legii.

Înainte cu câțiva ani s'a pornit și la noi o mișcare vie pentru reducerea analfabetismului și combaterea alcoolismului, dar cu puțin rezultat. A fost un foc de paie, ca multe altele din pornirile noastre nobile. Societatea antialcoolică din Arad, bunăoară, după doi ani de existență și propagandă stearpă, a încetat și membrii ei au revenit la obiceiul de mai nainte. Aceeaș soarte au avut și alte mișcări din sinul societății noastre. Bunele și însuflețite începături n'au putut lua o dezvoltare deplină și trainică, pentru că ne lipsește disciplina sufletească, ce se câștigă muncind zi și noapte pentru desăvârșirea personală proprie. Am mîștit esența prin vorbe frumos sunătoare și

munca modestă și asiduă am înlocuit-o cu aparențe și parada discursurilor chilometrice. Vorbăria bogată a pricinuit sărăcia faptelor.

În fața acestei sărăcii a stării noastre culturale, ce reiese din datele mult grăitoare ale statistice, ni se impune în viitor o muncă mai intensivă și mai sistematică pe toate terenele vieții noastre publice. Va trebui să selecționăm valorile și să așezăm pe fiecare de sentinelă și muncitor, unde conform aptitudinii și darurilor personale, mai cu succes poate lucra pentru interesul și binele nostru public. Vom creia prin scris și graiu viu o opinie publică mai conștientă, care să dea fiecăruia cinstea, ce și-a meritat-o prin vrednicia și munca sa. În conștiința adevărului, că cultura este izvorul, din care are să curgă bunăstarea materială, drepturile civile și poziția onorifică în concertul popoarelor, vom da afacerilor noastre culturale întâietatea, ce trebuie să o aibă, ca să liberăm neamul nostru din lanțurile analfabetismului, ce-l încătușează.

Instalarea protopopului Traian Vățianu.

O zi cu soare luminoasă, s'a revărsat asupra catedralei din Arad la 10/23 Decembrie, ca luminoasă să facă cărările noului protopop *Traian Vățianu*.

Inteligenți și popor au umplut biserica, o atmosferă sărbătorească plutea în interiorul bisericii luminat de razele strălucitoare ale soarelui, par'că anume trimise să înalțe această zi de bucurie. Se reogîndă această bucurie din fețele tuturor, pentru că răsplătită au socotit activitatea pastorală a modestului slujitor la altarul Domnului, dar totatunci puritan în moravuri și zelos în împlinirea datorințelor sale.

Liturghia a fost celebrată sobornicește de comisarul consistorial, protopresbiterul *Dr. Gheorghe Ciuhandu*, de noul protopop *Traian Vățianu*, asesorul consistorial *Dimitre Muscan*, preotul *Gavril Bodea*, preotul militar staționat în loc *Vasile Debu*, și diaconul ceremonial *Dr. Lazar Iacob*.

După priceasnă, comisarul consistorial sule amvonul și după o scurtă introducere cetește gramata arhierescă, în virtutea căreia părintele *Traian Vățianu* este numit protoprezbiter al Aradului cu toate drepturile și toate datorințele. A continuat apoi cuvântarea sa instructivă, sprijinită cu prețioase date despre misiunea din constituțiunea veche a *horepiscopilor*, în naintași ai protoprezbiterilor de astăzi*), la finea căreia îi predă gramata arhierescă.

Cuvântarea comisarului consistorial a fost subliniată de credincioși, iar apoi urmează noul protopop, care cu voce respicată și auzită în tot colțul bisericii „dar și pace dela Dumnezeu Tatăl“ vestește tuturor și se închină mai nainte de toate prevedinței divine, care i-a hărăzit să ajungă la aceasta demni-

tată, apoi mulțumește credincioșilor din parohie, membrilor sinodului protoprezbiteral, reprezentanți ai tuturor credincioșilor din protoprezbiterat, Consistorului eparhial și deosebit călduros P. S. Sale, care în virtutea darurilor sale apostolești i-a dat confirmarea canonică.

Apelează apoi la toți pentru o conlucrare armonică, carea mai vărtos o așteaptă dela frații săi preoți și dela învățătorii noștri confesionali, dela cari nu dorește să se depărteze, ci mai vărtos de acum îi va socoti de împreună lucrători în via Domnului, pentru mărirea bisericii și pentru înaintarea culturală a credincioșilor noștri. Este conștiu de greutatea sarcinii ce o primește, dar jugul este ușor dacă nu lipsește dragoste împlinirii datorințelor. În activitatea sa se va inspira mai vărtos de aceasta dragoste, de povețele arhierelui său, de îndrumările superiorității, de sfaturile binevoitoare ale comisarului consistorial și de alipirea tuturor credincioșilor acestei biserici, pentru mărețul scop ce-l are omul aici pe pământ: „*Fii desăvârșit, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este*“.

Frumoasa cuvântare a noului protopop a făcut o impresie adâncă și la împărțirea anaferei a fost mult felicitat de către publicul și poporul, care cu dragoste l-a ascultat.

Terminată partea oficială a introducerii, a urmat masa la casa ospitală a noului protopop. Ne-am întâlnit aci: comisarul consistorial *Dr. G. Ciuhandu*, asesorul-referent *Mihaiu Păcățian*, profesorul *Dr. Lazar Iacob*, preotul *Gavril Bodea*, preotul militar *Vasile Debu*, preotul lăncu *Ștefănuț*, apoi domnii: directorul *Sava Raicu*, secretarul consistorial *Vasile Goldiș*, avocatul *Dr. Ioan Nemet* și învățătorii: *Iosif Moldovan* și *Georgiu Popoviciu*.

Primul toast l-a ridicat părintele lăncu *Ștefănuț* întru sănătatea P. S. Sale.

Părintele protopop *Mihaiu Păcățian* printr'o fericită asemănare biblică felicitază pe doamna casei.

Învățătorul-director *Iosif Moldovan* scoate la iveală meritul școlii, care a ridicat pe intelectualii noștri, dintre cari unul din cei mai valoroși este comisarul *Dr. G. Ciuhandu*, care întru multe, dar plăcute ostenele, a pus în mâna Consistorului nostru o perfectă alegere.

Părintele *Gavril Bodea* închină pentru nou alesul, cu care de 23 ani servește la altar, fără ca această activitate împreună să fie conturbată de vr'o mică disonanță.

Di *Sava Raicu* constată mulțumirea tuturor credincioșilor cu activitatea pastorală a nou alesului, care prin tact și înțelepciune a știut să câștige inimile tuturor. Cum însă popoarele luminate numai prin școală, prin multă școală au ajuns la poziție dominantă în concertul neamurilor din vechea Europă, îi leagă la inimă, ca școala noastră, școala română, să o cultiveze ca cel mai scump clenodiu al nostru. Alesul și acum confirmatul protopop ca om de școală, ne dă toată garanța pentru o activitate mai avântată.

Seria toasturilor s'a terminat și după discuții confidente ne-am depărtat cu convingerea, că în casa părintelui protopop, *Traian Vățianu*, stăpânește un adevărat duh creștinesc, că inimi nobile bat aici pentru soarta neamului, că aici se cultivă frumosul și este idealizat nobilul, tot atâtea decoruri pentru o casă proțească română.

*) O publicăm în întregime în numărul de față.

Cuvânt de instalare

rostit de comisarul consistorial Dr. Gheorghe Ciuhandu la introducerea părintelui Traian Vățianu în scaunul de protopop al Aradului.

„Unde sunt doi sau trei adunați întru numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor”.

S. Ev. Matei XVIII. 20.

Iubiți creștini!

Aceste cuvinte le rostise Mântuitorul Hristos despre adunările credincioșilor Săi la rugăciune, către sfârșitul activității sale pământești, când tocmai dăduse Apostolilor puterea cheilor, de a lega și a deslega păcatele, și astfel se gândia să deie Bisericii Sale și o organizațiune. Printr'o inspirație sfântă, Biserica noastră tocmai sf. Evanghelie sau pericopa cu aceasta dumnezeiască făgăduință și-a ales-o, spre a fi cetită când ne întrunim și noi la adunările noastre constituționale bisericești, — ca o dovadă: cât de mult trebuie, ca adunările noastre constituționale să se aseme-ne adunărilor la rugăciune, pentruca Domnului Hristos să fie cu atât mai plăcută rămânerea și în adunările noastre constituționale.

Biserica noastră ni-a dat azi un îndoit prilej: unul de rugăciune altul de ordin constituțional, de a introduce adecă în scaun pe noul protopresviter al tractului Arad, pe Preacucernicul Părinte și frate în Hristos, pe Traian Vățianu.

Cu rugăciune am început atunci, când ne-am pregătit de actele electorale constituționale, peste cari am trecut deja, și iarăși am început cu rugăciune azi, când numitul Părinte și împreună slujitor de altăr își ocupă scaunul.

Dupăce Ven. Consistor și P. S. Arhieru deopotrivă l-au onorat cu încrederea desăvârșită a Lor, P. Sf. Părinte Episcop l-a înzestrat cu următoarea Singhelie (se ceteste).

Iubiți creștini!

În vechia Constituțiune a sfintei Biserici ortodoxe universale, viața religioasă și cea constituțională erau mai strâns legate una de cealaltă, decât astăzi. Pe atunci altarul, amvonul și viața administrativă erau nedespărțite.

Demnitățile de protopresviter încă își are începutul din acele vremi vechi, și ea și-a primit o dezvoltare deosebită în Biserica noastră română de dincoace de Carpați.

Pela Bisericile episcopale sau catedrale din vremea vechei constituțiuni bisericești există o anumită organizație a clerului catedral sau din jurul Episcopului. Locul de frunte la altar îl ocupă între acei clerici *protopresviterul catedralei*, care-l înlocuie pe Episcop la altar.

Tot în acele vremi vechi, mai există o dignitate sau diregătorie, aceea a *predicatorului catedral*. Încă înainte de aceasta cu 800 ani, împăratul Alexiu I. Comnenul rânduisse predicatorului catedral locul întâi de ședere în Biserică după Episcopul, pe care-l înlocuie la predică.

Dar pe lângă organizațiunea clerului catedral, mai era o organizare și mai veche, a clerului de pro-

vință, în frunte cu *Horepiscopii*, sau cu supraveghetorii de provincă, din veacurile prime ale creștinismului. Urmașii acestora sunt protopopii tractuali, cum le zicem în limba zilelor noastre.

De ce amintesc eu aceste lucruri, tocmai astăzi și de pe acest sfânt amvon? Pentrucă acest sfânt altar și acest amvon, nu sunt altar și amvon de rând ale unei simple Biserici parohiale, ci sunt și altar și amvon catedral; — și pentrucă, până să avem mângâierea sufletească de a ne putea creia și o organizație proprie a clerului catedral, cum există ea azi la Bisericile episcopale din alte părți, cu protopresviter catedral, și cu predicator catedral, și cu cantori catedrali, sfintele chemări de protopresviter catedral și de predicator catedral va avea să le poarte vrednicul și zelosul nou protopop al tractului Arad.

Pravila Târgovișteană, care este cea mai veche carte de legi bisericești la Români, nu cunoaște instituțiunea de protopresviteri tractuali, cum îi avem noi azi, ci numai instituțiunea de protopresviter catedral, și instituțiunea de delegați sau trimiși ocazionali ai Episcopului pentru a controla Bisericile și a îndrumă viața religioasă-morală a credincioșilor din provincă. Totuși la noi, la Români din regatul ungar de astăzi, instituțiunea de protopopi tractuali era cunoscută cu treisute de ani mai înainte de Pravila Târgovișteană. În comitatul Hunedoarei se pomenește la 1360, pe vremea regelui prigonitor al ortodocșilor Ludovic cel mare, despre protopopul român Petru din Ostrov, iar la 1411 despre alt protopop, Dobrotă din Răul-Bărbat, pe când, mai apoi, ni-e cunoscut de ex. protopopul din Seghiște, care stăpânea valea de sus a Crișului-Negru cu putere aproape episcopală.

Așa se vede, la noi, — cari în regatul ungar n'am avut parte de-o organizație episcopală cu atâția arhierii, câți ni-ar fi trebuit după numărul sufletelor, după teritoriile locuite de noi și după trebuințele noastre sufletești, — au ieșit la suprafață tot mai mult protopopii sau urmașii Horepiscopilor de odinioară. Ei au ținut, în mare parte, locurile episcopilor și astfel s'au ridicat, în viața noastră bisericască și religioasă, la o importanță de frunte; ei au devenit factori de căpetenie ai îndrumării vieții bisericești și ai vieții noastre religioase din trecut.

Protopopii români din vremea constituțiunei vechi bisericești care la noi a ținut până la Statutul organic — exerciau chiar și unele ramuri de putere episcopală: ei alegeau pe episcopul; ei dădeau nouilor preoți parohii sau chiar îi mutau dela o parohie la alta; dădeau carte de cununie și dispenzații dela vestiri; judecau în cauze de căsătorie; canoniau sau pedepsiau pe preoții și pe credincioșii greșitori etc.

Dar ceea ce era esențial pentru diregătoria lor, este că dâșii erau supraveghetorii vieții religioase a creștinilor de sub cârmuirea lor. Sinodalitatea noastră bisericească de ex. în veacul XVII avea grijă nu numai de a deslega problemele administrative și justițiare ale Bisericii, ci și de-a orândui viața religioasă-morală a creștinilor; iar protopopii de atunci sunt executorii și ai „canoanelor” acestora (cum li-se zicea) privitoare la viața creștinească.

Cu prilejul „cercetării canonice” a Bisericilor, după cum ni-o spune învățatul protopop român Petru Maior*), dâșii controlau: „...oare știu creștinii dogmele acelea, cari fieștecare creștin e dator să le știe...”

*) Istoria Bisericii Românilor, pag. 277 și urm.

oare știu poporanii Tatăl nostru, poruncile lui Dumnezeu și cum le păzesc... oare nu sunt v'unii greu suduitori, descântători, vrăjitori... oare nu lucră în sârbători... oare vin toți oamenii la sf. biserică... oare nu se sfădesc oamenii în biserică pentru loc și pentru ședere înainte... oare cinstesc poporanii pe preoții lor"; oare se țin drept pravilele sau orânduirile liturgice și obiceiurile religioase curate; „oare desvătă preoții pe unii proști, cari cred, că nafora este trupul lui Hristos sau al Născătoarei de Dumnezeu... oare cunună preoții fără a nu se ispovedi mai înainte pe cei ce vor să se cunune... cei ce vor să se cunune oare știu Tatăl nostru, Credeul, poruncile, cele 7 taine, și de află că nu le știu, nu le dă zisa carte (de cunună) până nu învață acelea..“

Iată un fragment sau o părțică din diregătoria spirituală și pastorală a protopopilor români din epoca vechei constituțiuni bisericești. Lor încă li-se potrivește vorba plină de adânc și sfânt înțeles, rostită de învățatul patjarh Hrisant al Ierusalimului despre hereticii de odinioară, că sunt „vindecători ai sufletelor“¹⁾.

Vechii noștri protopopi s'au și făcut vindecători de suflete ai străbunilor noștri dripiți de năcazuri și legați de glie.

Când am intrat în ogașele vieții constituționale bisericești pe baza Statutului organic, noi n'am părăsit, dar nici n'am schimbat, nici cât o iotă sau nici o cirtă, din vechile tradiții sfinte legate de credință și de altar ale bisericii ortodoxe, precum nu am strămutat nici obligamentele pastorale, ci ne-am regulat numai viața administrativă a Bisericii, punându-o pe baza reprezentativă — democratică, spre a chema și pe păstoriți să deie mână de ajutor păstorilor la cărmuirea și administrarea bisericii.

Fie, ca noul protopop al tractului să se inspire și în direcția spirituală și pastorală de pildele luminoase ale protopopilor români din vremea vechei noastre constituțiuni bisericești!

Vieța de azi, cu ispitele și cu neajunsurile ei îmbie o nesfârșită serie de probleme pentru viața religioasă-morală și pentru cea pastorală, dela a căroră deslegare norocoasă ori nenorocoasă atârnă existența ori moartea noastră.

Biserica vremurilor noastre nu poate să-și exhaustieze chemarea numai în a vindeca suflete singuratece; Ea are și o chemare colectivă sau obștească.

Încă în Legea Veche, împăratul-proroc David zicea (Psalm XXXII 12) „*Fericit este Neamul, căruia Domnul este Dumnezeul lui!*” Iar înțeleptul fiu al acestuia, Solomon împăratul, zice în una din Pildele sale (XIV 35): *Dreptatea înalță Neamul, iar păcatele împuținează semințiile*“. Și tot Solomon ne mai spune o pildă (XI. 14): *Ceice nu au ocârmuire, cad ca frunzele, iar mântuirea este întru mult sfat*“. Prin aceste cuvinte, vechi dar totuși purerea nouă, se țintește la viața religioasă și la conducerea spirituală sau duhovnicească a oricărui popor, care vrea să-și facă chemarea în lume și ca Neam.

Biserica noastră în trecut a fost mântuitoarea Neamului nostru. Ea a săvârșit prin organele vechei sale constituțiuni mai mult opera negativă, adică de a ne fi ferit, să nu cădem ca frunzele în mijlocul ispitelor seculare deslănțuite peste noi. Ea ni-a mijlocit

¹⁾ *Pidation*: Nota sub iniară la tâlcul canonului 57 dela Laodiceea.

să putem ajunge integri la o nouă constituțiune bisericească, care, prin „multul sfat“ al sinodalității noastre statutare, este chemată a săvârși acum opera pozitivă: adică de a spori în sinul bisericii și în viața credincioșilor „dreptatea“ unei viețuri cât mai religioase-morale, care poate fi temelia sigură de fericire și de înălțare a oricărui individ și a oricărui Neam.

În aceasta nizuință trebuie să se concentreze toate acțiunile vieții noastre constituționale-bisericești, care are deviza, de a lucră toți pentru unul și unul pentru toți.

Armata sau oștirea duhovnicească, chemată a lucră pentru aceasta înălțare a Neamului nostru este ierarhia bisericească sau clerul. *Comandanții* supremi ai acestei armate spirituale sunt Prea Sfințiii noștri Arhieri, cărora — după canonul 39 apostolesc — li-s'a încredintat norodul lui Dumnezeu și li-se va cere socoată pentru sufletul norodului; — *căpitanii* armatei sunt protopopii tractuali, puși mai de aproape în serviciul de conlucrători ai Episcopilor și de „vindecători ai sufletelor“ din tractele lor; — iar *gregarii* sau *ostașii de rând* ai acestei armate duhovnicești sunt toți ceilalți preoți, cărora li-s'a încredintat păstorirea sufletescă.

Bunul Dumnezeu să deie, ca și căpitanul spiritual al tractului Arad, adică noul protopresviter să-și înțeleagă și să-și poată face deplin chemarea, nu numai ceea administrativă, satorită prin Statut și prin Regulamente și prin ordinațiunile dela maimari, ci și pe ceea de ordin spiritual-pastoral, ca astfel prin binecuvântările și povețele spirituale ale P. Sfințitului și prin conlucrarea armonică cu vrednicii preoți și cu reprezentanții poporului din tract să ducă înainte marea chemare spirituală și pastorală a mântuirii, de suflete și a înălțării de Neam..

Prea Cucernice Părinte Protopop și Frate!

Biserica noastră, care prin constituțiunea sa Ți-a hărăzit onoarea zilei de astăzi, are două temelii: una este *ortodoxia* ei așezată pe credința în Dumnezeirea Mântuitorului nostru Isus Hristos, iar cealaltă temelie este *ființa ei românească* strâns legată de firea, viața și de aspirațiunile poporului nostru.

La ziua Frăției Tale am cuprins ca într'un buchet de flori, pe care Ți-l ofer, o seamă de tradiții ale Bisericii noastre ortodoxe și românești.

În fiecare societate conștientă de sine și de misiunea sa, tradițiile se respectă, se cultivă cu evlavie și se urzesc mai departe cu râvnă. Tradițiile sunt la noi, licuricii cari luminează cât de cât măcar un trecut trist și întunecat; dar *tradițiile sunt și făclii, cari luminează și cărările cele mai îndepărtate ale viitorului*. Cu atât mai vărtos își cer așadar tradițiile aprecierea în sinul Bisericii noastre, care și din punctul de vedere al credinței, și din al ființei sale românești, ține la un strict conservativism.

Înțelegerea largă și inima caldă, pe cari le ai Frăția Ta, îmi dau dreptul să scurtez vorba.

Frăția Ta ești ridicat la demnitatea și oficiul de protopresviter din rândul păstorilor sufletești ai tractului. Prin urmare vei ști și vei putea cu atât mai ușor să Te inspire de misiunea *pastorală* a vindecării de suflete, bine știind, că cine va pătrunde la sufletul poporului, acela și numai acela se va putea stăpâni peste întreaga lui ființă.

Ca fost profesor de liturgică în vreme de cinci ani la institutul teologic, ai avut prilejul bun de a

cunoaște în amănunte și instituțiile *liturgice* ale sfintei noastre Biserici. Astfel avem garanța, că vei ști purtă cum se cade grija celor sfinte, grija credincioșilor și a Bisericilor din tract, și grija acestei sfinte Biserici catedrale, care este rădăcina și mama celorlalte Biserici din eparhie și care are să deie pilde bune tineretului, preoților și dascălilor noștri de mână.

De alta parte, zelul cald și mâna sigură, pe care le-ai dovedit și în cele administrative ca șef provizor al tractului Arad, ne dau încrederea, că ai pricepera și voința de a face, ca viața constituțională a Bisericii noastre să aducă roade binecuvântate, prin păzirea ordinii și prin menajarea intereselor sufletești și culturale ale credincioșilor, înfrățind viața constituțională-bisericească din tract cu duhul de evlavie și de demnitate a adunărilor noastre la rugăciune.

Iar încrederea unanimă, atât a tractului care Te-a ales, cât și a maimarilor bisericești, este semnul de bun augur, că vei avea și cu cine conlucra, și în sus și în jos, pentru a ne face rodnică și binecuvântată viața constituțională bisericească.

Cuprins de aceste nădejdi de bine, Prea Cucernice Părinte și Frate în Domnul, din încredințarea mai marilor îți predau singhelia aceasta cu semn văzut al onoarei, datorințelor și răspunderilor, pe care le îmbraci de azi înainte, și astfel, aici înaintea obștei bisericești, Te declar introdus în scaunul de protopresviter al tractului Arad.

Domnul Dumnezeu să Te binecuvinte cu puteri și mulțămire trupească și sufletească la mulți ani rodnici pentru întărirea Bisericii și pentru înălțarea Neamului nostru. Amin!

Reorganizarea

învățământului teologic și a educației seminariale.

De Dr. Lazar Iacob, profesor.

(Urmare).

3. La inconvenientele acestea se mai poate înșiră și unul de natură materială, pentru că obținerea diplomei de învățator este împreună cu cheltueli considerabile.

Planul de învățământ al statului, obligator și pentru noi, a sporit în măsură foarte mare partea administrativă și lucrurile scripturistice la examenele pedagogice. De aceea este drept și echitabil, ca profesorii să fie remunerați pentru lucrul lor. Din cauza aceasta regulamentul pentru calificarea învățătoarească fixează taxe pentru diferitele examene. Pentru examenele de calificare de curs II, III și IV, teologii trebuie să plătească 20 cor., pentru examenul de calificare finală 40 cor., iar Consistorului pentru diplomă 20 cor., de tot 120 coroane, din care pe elevii din anul al III-lea vine suma de 80 cor. (pentru examenul de calificare de cursul IV, final și diplomă).

Fără îndoială suma aceasta este o sarcină considerabilă și — considerând că diploma de învățator se cere elevilor în teologie din interes obștesc — taxarea aceasta este și nedreaptă. În astfel de împrejurări, când se cer și jertfe materiale, elevii nu pot fi constrânși să facă examenele pedagogice. Iar obligarea lor la examene, fără considerare la cheltuelile împreunate cu acelea, ar produce rezanță și starea aceasta, care nu se poate motiva cu legile de dreptate și echitate, va înrăuri nefavorabil asupra însușirii, pe care

absolvenții de teologie ar trebui să o ducă din zidurile școlii.

Acestea sunt neajunsurile împreunate cu aplicarea obligatoare a concludului amintit și pentru înlăturarea lor am onoare a face propunerea următoare:

Având în vedere, că îndatorirea elevilor cu pregătiri superioare de a-și câștiga diploma de învățator, înrăurește păgubitor educația lor teologică și se creiază situație grea tocmai elementului, care ar trebui atras la școala noastră;

Având în vedere, că institutul nostru unde elevii nu sunt cu pregătiri egale, împreunarea la sarcini numai elevilor cu maturitate va avea drept urmare reducerea nivelului institutului, pentru că se va reduce tot mai mult numărul elevilor cu pregătiri complete;

Având în vedere, că tocmai în eparhia Aradului ajutorul, ce l-ar primi școala confesională dela teologiei cu calificare învățătoarească, se face iluzoriu prin cursurile private la institutul teologic cercetate de învățatori, și prin aceasta învățatorii cu diplomă și experiență pedagogică trec la cariera preoțească și astfel ajutorul ce se dă cu o mână, cu cealaltă se ia, — propun:

Să fie rugat Venerabilul Consistor să ia măsurile de lipsă pentru înlăturarea neajunsurilor acestora, prin abrogarea concludului amintit. Dar și până când s'ar reveni asupra afacerii, obținerea calificării învățătoarești să nu fie obligatoare la elevii cu 8 clase și maturitate, ci numai *facultativă*.

Din cele ce am spus atunci, nu am nimic de schimbat, dincontră mai pot adăuga, că începând cu anul școlar 1916/17 — elevii trebuie să plătească încă câte 12 cor. la fondul regnicolar de studiu, în 3 ani 36 cor. La teologie încă plătesc pentru fondul acesta 20 cor. în fiecare an.

Așadar examenele pedagogice îi costă acum pe elevi 156 coroane, din suma aceasta pe elevii din cursul al treilea teologic vin 92 cor., o sumă considerabilă mai ales în împrejurările grele de acum, când mulți elevi au dus lipsele cele mai mari chiar în ce privește alimentația.

În sfârșit e de observat, că de se va face reorganizarea învățământului, trebuie să se introducă examenele sistematice și la teologie, cum e contemplat și în planul nostru, dar în cazul acesta va fi imposibil ca elevii — mai ales cei din anul al III-lea — să se poată pregăti pentru două examene. Se impune așadar necesitatea de a absolva pe studenții în teologie dela examenele pedagogice, și pentru sporirea numărului învățătorilor să se caute alte mijloace.

Primirea în teologie și durata studiului.

În legătură cu planul de învățământ trebuie să vorbim și despre durata instrucției teologice și despre cultura pregătitoare a elevilor, căci cu elevi fără calificare corespunzătoare, chiar dacă am avea planul cel mai ideal, nu se poate face studiu intensiv.

Ce privește durata instrucției, astăzi la toate teologiile bine organizate este un curs de patru ani. La rom.-catolici se discută chiar ridicarea cursului la cinci ani, ca să satisfacă în măsură deplină cerințelor unui studiu sistematic. Iar ce privește calificarea, se primesc numai elevi cu maturitate — așadar cu pregătiri cari îndreptățesc la studiul universitar — și cari au conduita morală ireproșabilă.

În planul nostru de învățământ sunt mai multe studii decât la teologiile rom.-catolice, se iau și studii

pedagogice, cu toate acestea cursul nostru este numai de trei ani. În situația aceasta aglomerarea de studii și ore multe la cursuri este inevitabilă și, bineînțeles, nu se poate face studiu temeinic. De aceea ar fi absolut necesar, ca să fie sistemizat și la noi cursul de patru ani, care ne-ar aduce în situația de a face o împărțire mai bună și mai rațională a studiilor.

Lucrul acesta, cât privește puterile didactice, nu ar întâmpina greutăți de ordin material, căci se poate face și cu patru profesori pentru disciplinele strict teologice, deși ar fi mai bine, dacă am avea cinci profesori. Sistemizarea cursului de patru ani ar fi și chestie de decor, ca și teologia noastră să se ridice la o treaptă cu institutele celorlalte confesiuni din patrie.

(Va urmă.)

Optimismul Mântuitorului.

(Urmare.)

Unul de dragul idealului religios își părăsește și comori terestre multe și considerabile onoruri sociale și relații familiare intime și cu măiestria infiripării de corturi, pribegeste prin largul lumii, învățând pe mic și mare, fără încetare, adevărul frumos, al împăratului Hristos. Iar când îl înfundă pentru aceasta în întunerec temnițelor reci și murdare cârmuitoarii zilelor, le replică cu mândrie adversarilor săi plini de ură: „Noi creștinii ne laudăm și n neputințe“.

Altul mânat de dorul de a cunoaște pământul continentelor străine, centrul Africei necunoscute, se desparte cu drag de șirul tuturor comodităților aristocratice, din bătrâna Europă culturală, ca să îndure seria neîntreruptă de greutăți legendare, prin regiuni sălbatice și neatrinse încă de piciorul albilor; să jertfească jertfă neprihănită pentru răsărirea de lumină și pe unde stăpânește azi împărăția întunerecului. Și, reîntors triumfător din întreprinderea sa îndrăzneată, ca desvălitorul Africei centrale, cu regiuni și triburi primitive necunoscute, după întreg potopul său de trude și suferințe întinse, întrebătorului îi spune scurt și sincer Livingstone: „Eu n'am jertfit nimic“.

În viforul plumbilor omoritori și în jocul greu al frânturilor de nave sparte, la Abukir, admiratul Nelson le vorbea cu suflet eroic ortacilor săi intimidați: „Aspră muncă! Și în toată clipa ne poate fi și cea din urmă! Dar nici pentru comoara lumii n'aș voi să fiu departe!“

Așa sunt spiritele geniale. Și Mântuitorul este spiritul cel mai genial al lumii. Concepția cea mai optimistă despre Dumnezeu și lume, din câte posedă omenimea, este darul său suveranic, întins cu dragoste adevărată muritorilor. Putem distinge momentele cele mai sublime din viața omenească și putem urmări firul evoluției lor naturale până la periferia posibilității omenești, dar totuși vom fi departe de a putea atinge, în parte măcar, măsura absolută a divinității. „Dumnezeu e duh“, (Ioan 4, 21) „începutul și sfârșitul“, (Apoc. 1, 8) „domnul cerului și al pământului“, (Fapt. ap. 17, 24), (Mat. 6, 9), „care-și răsare soarele său peste cei buni și peste cei răi și plouă peste cei dreπți și peste cei nedreπți“, (5, 45.) iar noi îi suntem fii pământeni „iubiți“, (Io. 3, 16.) în potopul tuturor ispitelor și al năcazurilor noastre omenești, meniți „să cerem, să căutăm, să batem“ (Mat. 1, 7.) după ajutorul preafinal și Dumnezeu ne ascultă, „căci dacă voi oamenii, răi fiind, știți să dați dări bune fiilor voștri, cu cât mai vărtos Tatăl vostru cel

din ceruri va da celea bune, celor cari cer dela dânsul?!“ (Mt. 7, 11.)

Aceasta este concepția cea mai ideală, dintre câte cunoaște mintea omenească, referitor la ființa divinității. Și a trebuit să se scurgă veacuri de-a rândul, în negura vecinicie, veacuri de divinizare a luminei și a întunerecului, a virtuții și a păcatelor celor mai josnice, în temple bogate în aur și în minciună, până se ivi ca un soare nou Mântuitorul, desfășurând omenimei „adevărul“ și arătându-i cu dragoste „calea“, care duce spre divinitate, isvorul „tuturor, câte sunt adevărate, câte sunt cuviințioase, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt de iubit, câte sunt demne de laudă, orice virtute, orice laudă. (Filipeni 4, 8—9.) Ca soarele între trabanți, așa luminează concepția aceasta minunată în lumea concepțiilor theiste!

Și câtă nădejde curată isvorește din o astfel de concepție optimistă, pentru fericitul ei urzitor și pentru societatea adevăraților săi aderenți! În adâncul sufletului său intact nutrește credința nestrămutată, că opera prodigioasă, desfășurată de el, este desfășurată în slujba fidelă a divinității, care-i va și acorda succesul. În lumina acestei concepții înalte decurge întreaga activitatea Mântuitorului.

Spiritul său ager observă, că și în împărăția sufletului, pe lângă regiuni fertile se ivesc și deșerturi sterpe sau petroase, desișuri întinse de spini nefolositori, ca și în largul pământului nostru variat prin mulțimea formațiilor sale plastice; observă dar și faptul, că numai o anumită parte din sămânța trainică a învățăturilor sale cade în pământ fertil și că maximum se prăpădește cu siguranță precisă, ridicat de paserile ceriului, de pe marginile drumurilor, pâlit de razele de soare prin locurile sterpe și petroase sau înecat în desișul mult al spinilor din sufletul contemporanilor, și cu tot rezonul acesta logic, Mântuitorul e ferm convins, că puținele semințe căzute în pământ bun și fertil vor aduce roade multe și bogate: „unele o sută, altele șasezeci, iar altele treizeci“. (Mat. 13, 1—9.) Are exactă cunoștință despre marcanta modestie, care-i caracterizează începutul operii sale răscumprătoare, dar e ferm convins, că rezultatele ei — în butul tuturor opintirilor dușmane — vor fi gigantice, asemenea grăunțelului mic de muștar, din care se desvoaltă arborele uriaș, „la care aleargă paserile cerului și locuiesc în ramurile lui“, (Mat. 13, 33.). Distinge dar că în largul sufletului, ca și în largul agrilor terestri, lângă firele mlădii de grâu crește și neghina urgisită, cu mulțimea-i nechemată, dar e ferm convins întotdeauna, că învingerea finală totuși e a grăului, căci la timpul secerișului veni-vor secerătorii și vor strânge în snopi neghina netrebnică, spre a o: arde, iar grăul spre a-l așeză cu grijă mare: în grânare. (Mat. 13, 24—30.). (Va urmă.)

Lectură. Dar potrivit pentru soldații de prin spitale și lectură folositoare pentru adulți este opul învățătorului de pie memorie Nicolae Ștefu, intitulat: **Pentru țărani.** Se estinde pe 149 pagini. Conține: Nuvele, anecdote în proză și versuri, cu mai multe chipuri. Se poate comandă dela Librăria diecezană din Arad, cu prețul **redus de 40 fil. + 15 fil.** pentru francatură.

INFORMAȚIUNI.

Consistorul eparhial din Oradea-mare, Luni în 11/24 Decembrie și-a ținut obișnuita ședință plenară de încheierea anului, sub presiul P. C. Sale dlui vicar episcopesc *Roman R. Ciorogariu*. Au fost de față 14 asesori consistoriali. În ședința aceasta s'au îndeplinit posturile de secretar și revizor al Consistorului, ajunse în vacanță prin abdicarea dlui Dr. Nicolae Regman, care a trecut la Consistorul arhiepiscopesc din Sibiu. Ca secretar consistorial provizor a fost ales unanim dl *Dr. Aurelian Magier*, fost rector al internatului din Beiuș. Postul de revizor școlar a fost încredințat, în mod provizor, dlui asesor-referent *Gheorghe Tulbure*. Tot cu această ocaziune veteranul protopop-paroh al Beiușului *Vasile Papp* a fost trecut în statul de penziune, cu începere din 1 Ianuarie 1918, și s'au luat demersurile reglementare pentru îndeplinirea acestui protopopiat.

Redacțional. Domnul Teodor V. *Păcățian*, după o neobosită activitate de 17 ani ca redactor responsabil la „Telegraful Român“, cu ziua de 5/18 Decembrie 1917 s'a retras dela conducerea acestui ziar, pe care-l redactează acum dl Dr. Nicolae Regman.

Deschiderea teologiei din Carloveț. La propunerea ministrului de culte Majestatea Sa regele Carol a dispus, că teologia sârbească din Carloveț, închisă dela începutul războiului, să-și reînceapă activitatea. De rector a fost instituit profesorul Dr. Vlada Maximovici.

General român. Colonelul Nicolae Lugojan, de naștere din Bănat, a fost avansat în săptămânile trecute la rangul de general și încredințat cu conducerea comandei de stațiune din Sibiu. Avansarea aceasta e a doua în cursul războiului și face proba cea mai frumoasă a serviciilor prețioase ce a adus acest viteaz și deștept român pe diferitele fronturi tronului și patriei.

200.000.000 cor. bisericilor reformate din vstieria țării. Alături de proiectul despre *autonomia catolică*, a deus contele Apponyi pe biroul dietei un proiect de lege despre treptata punere în aplicare a legii XX din 1848, cerând în sensul §-lui 3 al acestei legi pentru trebuințele bisericii reformate, evanghelice și unitare o fundațiune pentru toți vecii de 200 milioane cor., parte în efecte, parte în imobiliile, având să primească biserica reformată 125.000.000 cor., biserica evanghelică 54.600.000 cor., biserica evanghelică săsească din Ardeal 12.000.000 cor. și biserica unitară 6.800.000 cor. Venitele acestei fundațiuni are să le folosească autonom fiecare biserică pentru acoperirea sarcinilor, apoi a speșelor administrative și a trebuințelor fondurilor de penziune. Această fundație nu împiedecă ca statul să dea și în viitor ajutor acestor biserici.

Dela școlile române din Brașov. În ședința din urmă a delegațiunilor școlare s'a luat prin dl Matei Voileanu, asesor consistorial, jurământul dlui Gheorghe Chelariu, ales director al școlilor medii ort. rom. din Brașov, și jurământul nou aleșilor profesori Fabiu Sânjoan la gimnaziu și Dante Gherman la școala comercială.

Moarte eroică Numărul jertfelor de sânge, ce le-a adus neamul nostru în acest războiu, a mai sporit cu

una. Voluntarul *Liviu Botișel*, — elev în ccl. VIII. gim., fiul preotului Miron Botișel din Șteiu, a murit moarte de erou în 29 sept. a. c. în etate de 19 ani. A căzut în groaznicele încăierări de pe muntele S. Gabriel. A servit întâiu pe frontul rusesc la reg 3 de honvezi din Dobrițin. De-aici a fost transferat pe frontul italian, unde apoi cu scumpă viață sa a contribuit și dânsul la prăbușirea vehementelor atacuri dușmane. A fost un băiat de conștiință, modest și harnic. Dumnezeu sfântul să dea nevinovatului său suflet odihna de veci, iar îndureraților săi părinți țarie, să poată suportă această grea încercare.

Necrolog. Bujor Nic. Poliș, cu inima înfrântă de durere, aduce la cunoștința rudeniilor și cunoscuților, că mult iubita sa bunică Văd. Elisabeta Poliș n. Codrean după lungi și grele suferințe în etate de 75 ani, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Luni în 11/24 Decembrie la ora 8 a. m. Punerea în mormânt a rămășițelor pământești ale scumpei defuncte au fost Miercuri în 13/26 Decembrie. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Acțiune patriotică. Ziarul „Aradi Közlöny“ aduce elogii profesorului Bérczy József dela școlile civile din loc, pentru că își împlinește cu zel „cea mai sfântă chemare“, lucrând, luptând și agitând în interesul maghiarizării naționalităților. A propagat cultura tot în ținuturi de ale naționalităților și în toate locurile a paralizat acțiunile agitatorilor. Înainte de aceasta cu 5 ani a venit la Arad și aici „în liniște, fără reclam, cu energie nemaipomenită și o vinjoșie de admirat“ și-a continuat munca culturală. Nutrind convingerea, că acum e timpul să se pornească o acțiune națională „pentru că înaintea ententei naționalitățile conlocuitoare sunt prezentate a fi în majoritate, în curs de 9 luni a și maghiarizat 124 familii ale școlărilor, cele mai multe „valache“ și germane. Meritul zelosului profesor ar fi și mai mare, dacă ar porni acțiunea și în afară de școală pe piațe și dealungul bulevardului, începând dela fabrica Neumann până la democratul și simpaticul croitor Huppert.

S'au sporit divorțurile. O urmare a stărilor excepționale, create prin războiu, e și sporirea proceselor de divorț. La tribunalul din Arad s'au pertractat și decis în anul 1915: 103, în 1916: 135, în 1917: 180 de cauze matrimoniale. O femeie cere să fie despărțită, pentru că bărbatul ei soldat a dezertat. Două din trei părți ale proceselor de divorț le pornesc femeile. Peticând bărbatul timp mai îndelungat pe câmpul de luptă s'a răcit dragostea și rupt datorințele conjugale, ori că bărbatul s'a întors cu boale, cari pericliteză sănătatea femeii. Un mare rol joacă pe lângă motivele legale și intrigile și calomniile răspândite prin epistole anonime.

Poșta redacției.

„Unul dintre oaspeți“. Vă mulțămim. În lipsă de spațiu a trebuit să facem unele prescurtări. Sper că nu vă supărați. Celalalt articol va urmă.

Pocola. Mulțumesc pentru atențiune. Colaborarea Frăției Tale, a fostului nostru elev iubit, ne bucură. Salutări cordiale.

Dlul L. Cioban, inv., Constanța. Am primit. Se va publică. Salutări frățești.

BIBLIOGRAFII.

Calendarul Asociațiunii pe anul 1918.

A eșit de sub tipar și se poate procura dela biroul Asociațiunii, Strada Șaguna Nr. 6 în Sibiu—Nagyszeben; Calendarul Asociațiunii pe 1918. Se vinde cu prețul de 80 fil. plus 10 fil. porto poștal. Librăriilor și altor revânzători, la comande mai mari, li-se dă rabatul cuvenit.

Calendarul Asociațiunii e cel mai bogat în cuprins și cel mai bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru.

Pe lângă însemnarea zilelor și serbătorilor de peste an, arată întunecimile de soare și de lună, și cuprinde povești economice pentru fiecare lună.

Cuprinde mai departe: taxele de poștă și telegraf, taxele de timbre și mărcile postale după tarifa cea nouă; tabela pentru socotirea intereselor, și târgurile.

Calendarul Asociațiunii cuprinde o lectură bogată și aleasă: Povestiri frumoase, sfaturi înțelepte, pilduri folositoare, poezii, proverbe și glume de tot felul, toate scrise și întocmite pentru înțelesul tuturor.

Calendarul e înfrumusețat cu 15 chipuri dintre cele mai alese.

Calendarul Asociațiunii să nu lipsească din nici o casă românească, și fiecare Român să-și țină de datoria să aibă la casa sa un sfătuitor bun și înțelept, cum e Calendarul Asociațiunii pe anul 1918.

Ceice doresc să aibă Calendarul Asociațiunii, să grăbească a-i comandă dela

„Biroul Asociațiunii”,
Nagyszeben—Sibiu, Str. Șaguna 6.

Nr. 1528/1917.

Concurs.

Comitetul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru o bursă de K 100 (o sută coroane) anual din „Fondul Avram Iancu” destinată pentru tineri români dela școale secundare.

Petițiile se vor adresa comitetului central al „Asociațiunii” în Sibiu—Nagyszeben, strada Șaguna Nr. 6, până la 15 Ianuarie n. 1918, împreună cu următoarele acuze în original sau copie legalizată:

a) certificat de botez;

b) certificat școlar de pe anul școl. 1916/17 și certificat, prin care să se adeverească, că petentul frecventează școala acum;

c) atestat de paupertate.

Sibiu, din ședința comitetului „Asociațiunii” ținută în 15 Decembrie 1917.

A. Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar supl.

Concurse.

Nr. 4634/1917.

Pentru catedra de lucru de mână, desen și caligrafie la școala diecezană civilă gr.-or. română de fete din Arad, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala” se publică concurs.

Se admit numai recurente. Dela recurente se cere:

a) Să aibă cvalificațiunea cerută la stat pentru profesorii și profesoarele la școalele civile.

b) Să fie de religiunea gr.-or. română.

c) Prin atestat medical să dovedească sănătatea.

d) Despre eventualul serviciu să producă atestat de serviciu dela organele competente.

Beneficiul împreunat cu aceste posturi va fi următorul:

1. Profesoara externă va avea salar fundamental 2000 cor., bani de cortel 400 cor. și cvincvenale (5) de câte 200 cor.

Fără de profesoarele fără de familie Consistoriul are dreptul să dispună, ca acelea să fie interniste.

Profesoarele interne vor fi obligate a face repetițiunile de studii cu elevele din internat. Provițiunea va fi asemenea cu cea a elevelor.

Fiecare profesoară va primi obligamentul de a propune până la maximum de 24 ore pe săptămână studiile, pe cari le va indica direcțiunea institutului cu posibila considerare la specialitatea profesoarei respective.

Arad, din ședința Consistorului gr.-or. român ca senat școlar, ținută în 28 Noembrie (11 Decembrie) 1917.

Ioan I. Papp, episcop.

—□—

2—3

Pentru întregirea vacantului post de preot-paroh din parohia Bara, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie de pământ, parte arător, parte fânaț;

2. Intravilan parohial de $\frac{3}{4}$ jugăr;

3. Stolele legale și

4. Eventuala întregire dela stat.

Parohia este de clasa I, dar în senzul înaltei rezoluțiuni consistoriale Nr. 4201/1917, se admit și concurenți cu cvalificație de clasa a II-a.

Alesul va purta sarcinile publice după sesie.

Deasemenea se obligă ca, fără altă remunerație, să catehizeze școlarii gr.-or. rom. din parohie.

Doritorii de a reflectă la acest post, pe lângă respectarea §-lui 33 din regulamentul pentru parohii, au să dovedească:

a) Că posed cvalificația pretinsă prin concluzul sinodului eparhial de sub Nr. 84/1910 și

b) Că întrunesc toate condițiunile concursuale. Întrunirea acestor condiții trebuie să o dovedească oficiului protopresbiteral deodată cu insinuarea dorinței de a se prezentă poporului.

Intrucât sunt din alte dieceze, trebuie să dovedească, tot atunci că au consimțământul Consistorului, respective al Episcopului diecezan, de a reflectă la această parohie.

Sunt poștiți mai departe ca, în termenul concursual, să se prezinte într-o Duminecă sau într-o sârbătoare în sf. biserică din Bara (Barafalva, Krassó-Szörény m.) spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă, în senzul indicat mai sus, se trimit comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belencze, Temes m.), în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: Gherasim Sêrb, protopresbiter.

—□—

3—3